

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ПРАВА ЛЮДИНИ ТА ПУБЛІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ
МАТЕРІАЛИ
VII МІЖНАРОДНОГО ПРАВНИЧОГО ФОРУМУ

Funded by
the European Union

PRAVO-JUSTICE

VARNA
FREE
UNIVERSITY
"CHERNORIZETS HRABAR"

umb
UNIVERSITATEA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

BCM
BUKOVINIAN
CENTER OF
MEDIATION

28 травня 2024 року

Мехнодрук

м. Чернівці

УДК [342.7:35](477)
ББК 67.9(4Укр)300,32я43
П 68

Рекомендовано до друку Кафедрою публічного права
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Протокол № 12 від 11 червня 2024 р.

Редакційна колегія:

- Ковбас І.В. Голова ГО «Правничий Щит», д.ю.н., доц. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
- Бабін І.І. Заступник голови ГО «Правничий Щит», к.ю.н., доц. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
- Ющик О.І. к.ю.н., доц. кафедри кримінального права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
- Торончук І.Ж. к.ю.н., доц. кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
- Дрегіч Василе професор факультету права та адміністративних наук, Університет Овідія в Констанці, Румунія
- Крайній П.І. Заступник голови ГО «Правничий Щит», к.ю.н., доц. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Права людини та публічне врядування в сучасних умовах :
П 68 Матеріали VII Міжнародного правничого форуму, 28 травня 2024 р., м. Чернівці/ Уклад. І.В. Ковбас, І.І. Бабін, О.І. Ющик, І.Ж. Торончук, П.І. Крайній. Чернівці : Технодрук, 2024. 306 с.
ISBN 978-617-8034-50-4

Збірник містить матеріали доповідей учасників VII Міжнародного правничого форуму «Права людини та публічне врядування в сучасних умовах».

Міжнародний форум присвячено проблемам правового регулювання прав людини та публічного врядування в сучасних умовах.

УДК [342.7:35](477)
ББК 67.9(4Укр)300,32я43

Автори несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN 978-617-8034-50-4

© ЧНУ ім. Юрія Федьковича, 2024
© Ковбас І.В., Бабін І.І., 2024
© ЮФ КП, 2024
© ПВКФ «Технодрук», 2024

ЗМІСТ

Анатійчук В.В. Право людини на відпочинок і заробітну плату як одна із форм відновлення працездатності та збереження її життя і здоров'я	10
Бабін І.І. Специфіка рішень суду справедливості ЄС в сфері податкового права	12
Бзова Л.Г. Legitimitatea și raționamentul judiciar ca instrument de transparență în interesul justițiabililor	15
Білокурська О.В. Право чи обов'язок: правовий аналіз статусу державної мови в Україні	18
Боднар С.Б. Природа та особливості застосування санкцій щодо стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі (пункт 1 ¹ ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції»)	20
Бойко І. Впровадження концепції належного адміністрування в національну правову систему	22
Вдовічен В.А. Конститутивний характер установчих договорів ЄС як інституалізація цінності прав людини	25
Вдовічена Л.І. Про-директивне тлумачення як спосіб захисту прав людини (платника податків)	28
Волкова Н.О. Використання метафоричних конструкцій при вирішенні міжособистісних конфліктів	30
Гавалешко П.С. Оскарження в адміністративному судочинстві рішень, дій та бездіяльності суб'єктів виборчого процесу	33
Гаврилюк Р.О. Антропосоціокультурні передумови появи буттєвого принципу людиномірності медіації	36
Головкін Б.М. Типологія жертв автотранспортних правопорушень	39
Горєлова В.Ю. Право людини на отримання професійно-етичної послуги медіатора: правовий аспект	42
Грекул-Ковалик Т.А. Сімейні права внутрішньо переміщених осіб: принципи захисту й охорони	45
Донченко О.П. Свобода як онтологічна сутність прав людини	48
Драган О.В., Бабайлова Л.М. Щодо кримінальної відповідальності за знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу в сучасних умовах	49
Драган О.В., Чайка О.С. Щодо вини платників податків: практика ЄСПЛ	52

Дудоров О.О., Письменський Є.О.	
Кримінально-правові аспекти забезпеченні права людини на якісне атмосферне повітря	55
Дунаєва Т.Є. Щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо оперативності кримінального провадження з дотримання міжнародних стандартів та принципу верховенства права» (реєстр. № 11039 від 26.02.2024)	59
Дякур М.Д.	
Сутність та роль інституту викривачів у протидії корупції	61
Євтушенко Д.С.	
Загальна та індивідуальна профілактична робота правоохоронних органів: підходи до визначення понять	63
Жаровська Г.П.	
Правоохоронні органи (органи правопорядку) в Україні: питання термінології та системи	66
Жукевич І.В.	
Судовий контроль за виконанням рішень у Європейському цивільному процесі	69
Зайцев О.В.	
Законодавчі ініціативи щодо уточнення обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння (ст. 43 КК України)	71
Калініна А.В.	
Керування транспортними засобами в стані сп'яніння: відсутність правової культури чи фізіологічна вада людини?	74
Кифлюк Ю.В.	
Забезпечення прав дитини та їх захист в умовах воєнного стану	78
Кіблик Д.В.	
Загально – правовий аналіз суб'єкта адміністративного права в умовах воєнного стану	79
Клочко А.М., Старожилова А.	
Кримінально-правова охорона довкілля в Україні в контексті сталого розвитку та викликів воєнного часу	82
Коваль А.М.	
Адміністративно-правове регулювання діяльності парамедиків при наданні медичної допомоги в Україні	86
Kolarov Emanuil	
Actions against normative administrative acts as tool for protection of human rights	91
Kolpakov Valerii	
Human rights standards in the conditions of armed conflicts	94
Ковбас І.В., Коваль М.В.	
Правове регулювання діяльності детективів при розслідуванні кримінальних правопорушень в Україні	97
Коломоєць Т.О.	
Право військовослужбовців на звільнення за сімейними обставинами в період дії правового режиму воєнного стану в Україні: «дефекти» тлумачення законодавства при прийнятті адміністративних актів та пріоритети формування судової практики стосовно їх оскарження	103

Крайній П.І.	
Генега впливу французької моделі публічного права на формування людиноцентристської парадигми вітчизняного адміністративного права	106
Кубрак О.В.	
Інвалідність як правозахисна проблема	109
Логвиненко М.І., Олексенко К.	
Виклики та перспективи застосування судової медіації в адміністративному процесі	111
Максимюк О.Д.	
Обмеження свободи психічнохворих: деякі питання із судової практики	113
Маленко О.В.	
Природа інтересу у трудовому праві	115
Marinova Elina	
Subjective rights in financial legal relations	117
Markova O.O.	
Conditions for implementation of mediation in administrative procedure	120
Меленко О.В.	
Психолого-правова природа конфлікту	122
Навроцька В.В.	
Проблемні питання медіації при укладенні угод про примирення у кримінальному судочинстві	124
Нестеренко Л.Б.	
Примирення сторін в адміністративних процедурах	126
Орловський О.Я.	
Соціальна справедливість та верховенство права як нерозривні цінності	129
Остафійчук Л.А.	
Проблеми застосування адміністративними органами висновків про застосування норм права, викладених у Постановах Верховного Суду	132
Павлов В.	
Дотримання принципу індивідуалізації покарання за колабораційну діяльність	134
Параниця С.П.	
До питання про поняття самозахисту в діяльності правоохоронних органів України	137
Пацурківський П.С.	
Співвідношення людської гідності та людських прав (за Конституцією України)	139
Політова А.С.	
Стаття 4.6.15. Домашнє насильство, що не спричинило наслідків для потерпілої людини проекту Кримінального кодексу України: аналіз складу проступку	142
Полонка І.В.	
До питання формування правосвідомості українців у воєнний час	144
Попович М.В.	
Нагляд прокурора за додержанням законів під час досудового розслідування у формі процесуального керівництва	146
Продан Т.В.	
Вплив фонових явищ на злочинність	149

Ramazan Alper	
New challenges for the protection of human rights in the era of digital governance	151
Селезньова О.М.	
Порушення освітніх прав неповнолітніх осіб в умовах воєнного стану	153
Соловйова О.М.	
Припинення дії адміністративних актів: як знайти баланс між публічним та приватним інтересами	155
Солодан К. В., Юрійчук І.В.	
Право на належну адміністративну процедуру як невід’ємне право кожної особи	157
Стратій О.В. Судовий захист прав та свобод людини в умовах правового режиму воєнного стану	160
Тарасова І.В.	
Деякі правові аспекти визначення належного позивача у справах щодо стягнення грошових коштів витрачених на лікування потерпілої від кримінального правопорушення	163
Тома М.Г.	
Екологічні наслідки війни/злочин екоциду	165
Toronchuk I., LukiianD.	
Încălcări ale drepturilor copilului în contextagresiunii armate rusești în Ucraina ...	168
Туляков В.О.	
Права людини та кримінальна політика	173
Федорук Н.С. Особливості правового регулювання медіації в міжнародних комерційних спорах	177
Федчишин С.А.	
Право на державну службу: до аналізу законодавчих новацій в умовах воєнного стану в Україні	180
Федосєєв В.В.	
Деякі питання кваліфікації кримінально караних діянь за ознакою їх вчинення з використанням засобів масової інформації	182
Франковська С.А.	
Фінансовий моніторинг політично значущих осіб в системі засобів забезпечення реалізації та захисту прав людини в Україні в умовах дії правового режиму воєнного стану	186
Худик А.М.	
Вищий антикорупційний суд як суб’єкт вирішення адміністративних справ щодо застосування санкції, передбаченої пунктом 1 ¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції»	188
Шевчук А.В., Боднарук О.М.	
Актуальні питання удосконалення норм КК України щодо незаконної порубки лісу та незаконного обігу деревини	191
Шишкарьова О.Г.	
Медіація в Україні: переваги, виклики, перспективи	194
Șcerbaniuc O.	
Integrarea Europeană în timp de război	196
Шрамко С.С.	
Щодо оцінки стану безпеки дорожнього руху в Україні	199
Ющик О.І.	
Судова практика застосування пробаційного нагляду	201

Янюк Н.В.

Трансформація адміністративного оскарження як способу захисту особи у відносинах з публічною адміністрацією 204

Трибуна молодого вченого**Burdeinyi Y.**

Dreptul omului la un proces legal echitabil 207

Vatamaniuk A.

Curtea constituțională și judecătorii: un dialog continuu 208

Воробець А.В.

Контрольна форма реалізації правоохоронної функції органами місцевого самоврядування 210

Вудвуд К.С.

Принцип стабільності в контексті гармонізації податкового законодавства України до права Європейського Союзу 213

Гермак К.О.

Дисциплінарні рішення вищої ради судочинства Франції 215

Дацьків А.І.

Розгляд адміністративних спорів, пов'язаних із самочинним будівництвом, в умовах війни 217

Дорош В.І.

Правові засади запровадження системи Військової юстиції в Україні 220

Дутчак О.

Зміна правової природи потреб України у публічних фінансових ресурсах в умовах воєнного стану 222

Єрсова А.

Взаємозв'язок судової реформи та європейської інтеграції в Україні 225

Зетко Б.

Онлайн – медіація: проблеми реалізації та питання доцільності 227

Кейван С.

Rolul standardelor juridice Europene în asigurarea drepturilor omului în domeniul justiției penale 229

Коваль В.

Адміністративно-правове регулювання надання електронних адміністративних послуг 232

Ковалюк Р. Правові аспекти діяльності органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану 236

Колотило М.

Звернення до суду як форма реалізації права на захист під час податкового контролю в умовах правового режиму воєнного стану 239

Кузняк А.

Принципи адміністративного судочинства як гарантії недопущення його надмірної формалізації 242

Лукінчук С.

Верховенство права у світлі євроінтеграційних процесів 244

Лупуляк Б.В.

Гендерна рівність в судовій практиці: питання теорії та практики 248

Масалітін В.	
Трансформація адміністративно-правового статусу внутрішньо переміщених осіб в Україні	250
Михайлюк В.	
Особливості страхування цивільно-правової відповідальності приватного нотаріуса	252
Мікус М. До питання арешту з утриманням на гауптвахті як заходу адміністративного стягнення	254
Мрих Є.	
Громадські роботи і суспільно корисні роботи як заходи адміністративних стягнень: теоретико-правовий аспект	258
Павчук І.С.	
Функції військових адміністрацій в Україні: адміністративно-правова характеристика	260
Полагнин А.Д.	
Права громадян на медичну допомогу в умовах воєнного стану	263
Семотюк Я.	
Зарубіжний досвід адміністративної процедури	264
Скалінчук Л.	
Конституційно-правові гарантії реалізації права на соціальний захист в умовах воєнного стану в Україні	266
Скрипкар С.	
Медіація у вирішенні публічно-правових спорів	270
Снігур М.	
Цифрові платформи та держави: справа про державні запити	272
Соболь М.О.	
Право на свободу пересування в умовах збройної агресії та воєнного стану ...	274
Соха С.С.	
Медіація як інструмент залучення громадськості до вирішення соціальних конфліктів в територіальних громадах в умовах воєнного стану	277
Ткаченко К.В.	
Кримінально-правовий інститут реституції та компенсації в контексті запобігання і протидії домашньому насильству	279
Томулець Д.	
Обмеження та заборони для публічних службовців	282
Федрак А.	
Адміністративно - правове регулювання обігу вогнепальної зброї в Україні: проблеми та перспективи	286
Фесенко А.	
Міжнародно-правове регулювання захисту культурної спадщини України під час російської агресії	288
Цепенда Д.П.	
Документальні податкові перевірки час дії воєнного стану в Україні	291
Цимбалюк А.І.	
Використання блокчейн технологій та смарт-контрактів в податкових і фінансових операціях в Україні. Правове регулювання блокчейн технологій .	292
Шершньов Е.А.	
Особа злочинця молодіжного віку, що вчинює кримінальне правопорушення в сфері правосуддя: демографічні ознаки	295

Шовгеня О.	
Економіко-правова оцінка мотивації маркетингу персоналу в умовах кризи .	298
Штефюк О.О.	
Судовий захист прав, свобод, інтересів особи під час дії воєнного стану	300
Яценко В.Г.	
Містобудівні повноваження органів місцевого самоврядування	303

4. Сергеева А., Городничий О., Рищенко А. Медіація в адміністративних справах. 2021. URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/611/cc9/69f/611cc969f17b1341128301.pdf>

5. Сидельніков О. Д. Інститут примирення сторін в адміністративному судочинстві: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2017. 200 с.

6. Тимошук В., Бойко І., Школик А., Школьний Є. Закон «Про адміністративну процедуру»: загальні прозорі правила взаємодії між державою та громадянами й бізнесом. Посібник для публічних службовців. Київ. 2022. URL: https://api.par.in.ua/uploads/progress_report/file_uk/30/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%97%D0%90%D0%9F_2022.pdf

*Орловський О.Я. кандидат юридичних наук,
доцент кафедри приватного права
юридичного факультету ЧНУ імені Юрія
Федьковича*

Соціальна справедливість та верховенство права як нерозривні цінності

Сфера соціального забезпечення на сучасному етапі переживає вкрай складні часи, зумовлені різноманітними об'єктивними факторами: збройною агресією рф, зростанням обсягу соціальних видатків, розширенням адресатів соціальних виплат та соціальних послуг, збільшенням дефіциту бюджету Пенсійного фонду. Супроводжується це демографічною кризою, зменшенням кількості працюючих і зростанням кількості пенсіонерів, диспропорцією у сфері пенсійних виплат. Природно, що питання справедливості у сфері соціального захисту торкаються практично всіх громадян, викликають значний суспільний резонанс, наукові і громадські дискусії. Мова йде про гарантування людині реалізації природних соціальних прав, покликаних задовольнити елементарні життєві потреби, тому ця проблема потребує невідкладного вирішення. Як відзначає Р.М. Мінченко, «прагнення України до розвитку і зміцнення демократичної, правової, соціальної держави, яка має спиратися на принципи громадянського суспільства, якому притаманні розмаїття форм власності, методів господарювання й управління, визнання і захист, передусім, невід'ємних прав і свобод людини і громадянина, зумовило необхідність оновлення, зокрема, юридичної складової державної влади в тому числі функціонування вітчизняної правової системи включаючи право і законодавство, заснованих на конституційному принципі верховенства права» [1, с.22]. Гриненко А.М. вважає, що «соціальна справедливість існує як деякий феномен суспільної свідомості (правового, релігійного, морального, економічного). Вона закріплюється в суспільній думці, що фіксує соціальну справедливість як винагорода і визнання за працею, забезпечення усім мінімального соціально гарантованого рівня і якості життя, рівний доступ до соціальних благ (отримання освіти, збереження здоров'я), до інформації, до культурних цінностей тощо» [2, с.107]. Сутність справедливості полягає, з одного боку, в пошуках рівноваги між різними суб'єктами діяльності, яка охоплює економічний, політичний, правовий, моральний, світоглядний аспекти суспільного буття, а, з другого, – вона має органічно поєднувати принципи свободи, рівності, соціального захисту [3, с. 4]. А.А. Соловей розглядає соціальну справедливість як «необхідний атрибут трудового права, яка формує правосвідомість його суб'єктів завдяки ціннісному характеру, котрий полягає у тому, щоб спрямовувати розвиток трудового права у

прогресивному напрямку, адже, будучи за своєю суттю ідеалом, вона задає вектор у напрямі забезпечення рівних трудових прав, можливостей для їх вільного вибору засобів та способів їх реалізації, а також недопустимості обмежень таких прав» [4, с.100].

На думку О.О. Житника, «феномен справедливості безпосередньо пов'язаний з уявленнями про належне. Він зумовлений невід'ємними, невідчужуваними правами людини і передбачає чітку корелятивну відповідність між практичною роллю індивіда в житті суспільства та його соціальним становищем, між правами та обов'язками, діянням та відплатою, трудом та винагородою, злочином та карою, заслугами та суспільним визнанням тощо». [5, с.59]. Таке розуміння, власне, відображене у рішенні Конституційного Суду України від 7 липня 2004 р. №14-рп/2004, в якому чітко сформульовано, що «мета встановлення певних відмінностей (вимог) у правовому статусі працівників повинна бути істотною, а самі відмінності (вимоги), що переслідують таку мету, мають відповідати конституційним положенням, бути об'єктивно виправданими, обґрунтованими справедливими. У противному разі встановлення обмежень на зайняття посади означало б дискримінацію» [6].

Таким чином, зв'язок між верховенством права та соціальною справедливістю є органічним та нерозривним. П.М. Рабінович відзначав, що «верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозахисну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо. Одним з проявів верховенства права є те, що право не обмежується лише законодавством, як однією з його форм, а включає й інші соціальні регулятори, зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства. Всі ці елементи права об'єднуються якістю, що відповідає ідеології справедливості, ідеї права, яка значною мірою дістала відображення в Конституції України» [7].

Саме тому практика Конституційного Суду України у відстоюванні ідеї справедливості та верховенства права є визначальною. У рішенні Конституційного Суду України від 02.11.2004 р. № 15-рп/2004 вказано, що «одним з проявів верховенства права є те, що право не обмежується лише законодавством як однією з його форм, а включає й інші соціальні регулятори, зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства. Всі ці елементи права, як зазначається у рішенні Конституційного Суду України, об'єднуються якістю, що відповідає ідеології справедливості, ідеї права, яка значною мірою дістала відображення в Конституції України. Таке розуміння права не дає підстав для його ототожнення із законом, який іноді може бути й несправедливим, у тому числі обмежувати свободу та рівність особи. Конституційний Суд України робить висновок, що справедливість – одна з основних засад права, є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, одним із загальнолюдських вимірів права» [8]. У рішенні від 4 червня 2019 року № 2-р/2019 Суд звернув увагу на те, що «у разі регулювання соціальних прав із метою забезпечення соціальної справедливості застосування принципу абсолютної рівності може спричинити ситуацію, за якої внесення змін до будь-яких нормативно-правових актів (щодо прав та обов'язків осіб) буде неможливим, та створити загрозу економічній безпеці держави (призвести до негативних фінансових наслідків)» [9].

Надзвичайно важливе значення задля практичної реалізації принципу соціальної справедливості має рішення Конституційного суду України від 22 березня 2023 року № 3-р(II)/2023, яким підтверджено позитивний обов'язок держави забезпечувати безумовний захист людської гідності та мінімальний соціальний захист людини, визначений приписами частини третьої статті 46 Конституції України [10]. Суд звернув увагу, що «оспорювані приписи Закону № 1404, Закону № 1058, якими для звернення стягнення у виконавчому провадженні встановлено максимально допустимі розміри відрахувань у відсотковому відношенні з пенсій боржника, що їх визначено у мінімальному розмірі – розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом, унеможливають виплату пенсії, що є основним джерелом існування, у розмірі, не нижчому від прожиткового мінімуму, встановленого законом. У такий спосіб людину може бути позбавлено навіть мінімальних соціальних вигод та захисту від бідності через примусове виконання рішення». Тому вказані оспорювані приписи є невиконанням державою свого позитивного обов'язку забезпечити мінімальний соціальний захист людини відповідно до приписів частини третьої статті 46 Конституції України, що заперечує людську гідність як абсолютну цінність.

Отже, соціальна справедливість в сучасних умовах виступає визначальним чинником демократизації та стабілізації суспільного розвитку, сприяє подоланню наслідків тоталітарного режиму, зародженню цивілізованих засад розбудови української демократичної державності [1, с.24]. Її варто розглядати як унікальну цінність, яка дозволяє надати відповідний вид забезпечення або послуги, враховуючи попередній соціально-трудова соціальний внесок людини. Справедливість є фундаментальною засадою права соціального захисту, проявом його призначення та вектором потенційного розвитку.

Список літератури

1. Мінченко Р.М. Принцип соціальної справедливості як основний критерій взаємодії особистості та державної влади. С.22. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/607ee7f8-d2e9-4311-934d-0dfcd4059460/content> С.21-26.
2. Гриненко А.М. Соціальна справедливість як ключовий принцип у реалізації соціальної політики держави. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Np chduped_2009_112_99_19 С.104-107
3. Сабадуха М.В. Соціальна справедливість як підґрунтя формування громадянського суспільства: соціальнофілософський аналіз. : автореф. дис. ... док. юрид. наук: 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії. Житомир. 2019. 20 с.
4. Соловей А.А. Ціннісний характер соціальної справедливості у трудовому праві. Право і суспільство. 2017. №3. Частина 2. С. 97-101.
5. Житник О.О. Поняття справедливості у сучасних наукових дослідженнях. Філософські та методологічні проблеми права. 2014. №1. С.58-67.
6. Рішення Конституційного Суду України від від 07.07.2002 р. № 14-рп/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v014p710-02#Text>
7. Рабінович П. М. Верховенство права в інтерпретації Конституційного Суду України. URL: <http://www.yurincom.kiev.ua/uvu/>
8. Рішення Конституційного Суду України від від 02.11.2004 р. № 15-рп/2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va02p710-19#Text>

9. Рішення Конституційного Суду України від 4 червня 2019 року № 2-р/2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va02p710-19#Text>

10. Рішення Конституційного суду України від 22 березня 2023 року № 3-р(II)/2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-23#Text>

Остафійчук Л.А. кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри процесуального права юридичного факультету ЧНУ імені Юрія Федьковича

Проблеми застосування адміністративними органами висновків про застосування норм права, викладених у Постановах Верховного Суду

Адміністративно-правова діяльність суб'єктів публічного адміністрування базується на основоположних засадах, якими є «участь і орієнтація на консенсус, відповідальність (підзвітність), прозорість, належне реагування, ефективність і результативність, рівність і врахування інтересів та відповідність принципу верховенства права» [1, с. 97]. Верховенство права є високим стандартом, до якого має прагнути право в цілому, і практично застосовуваним принципом конкретно взятої галузі права, зокрема.

Принцип верховенства права займає чільне місце в ієрархії принципів адміністративної процедури, включає низку складових, до яких входить принцип законності, який у свою чергу теж наділений своїми складовими. Так, складовою принципу законності адміністративної процедури є положення про те, що «висновки про застосування норм права, викладені у постановах Верховного Суду, є обов'язковими для всіх адміністративних органів, які застосовують у своїй діяльності нормативно-правовий акт, що містить відповідну норму права» (ч. 4 ст. 6 Закону України «Про адміністративну процедуру») [2].

Слід відмітити, що подібна норма адресована Кодексом адміністративного судочинства України (далі – КАС України) також адміністративним судам. Так, ч. 5 ст. 242 КАС України визначає, що при виборі і застосуванні норм права до спірних правовідносин суди мають враховувати висновки щодо застосування норм права, викладених в постановах Верховного Суду [3]. Отже, врахування таких висновків є умовою постановлення законного і обґрунтованого судового рішення в адміністративній справі. Також, залежно від того, чи були застосовані або не застосовані висновки щодо застосування норм права, викладених в постановах Верховного Суду, або їх відсутність, формуються підстави для касаційного оскарження рішень судів першої та апеляційної інстанцій та проходження касаційного фільтру (ст. 328, п. 6 ч. 1 ст. 333 КАС України); а також вирішується питання щодо розгляду справи палатою, об'єднаною палатою, Великою Палатою Верховного Суду у випадку необхідності відступити від висновку щодо застосування норм права, викладеного в раніше ухваленому рішенні Верховного Суду (ст. 346 КАС України).

У ч. 7 ст. 347 КАС України деякою мірою визначено процедуру підготовки висновку щодо застосування норм права. Після передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати, визначений у ній суддя-доповідач у разі необхідності звертається до відповідних фахівців Науково-консультативної ради при Верховному Суді стосовно підготовки наукового висновку щодо застосування норми права. Частина 1 ст. 355 КАС України передбачає наявність особливостей

ПРАВА ЛЮДИНИ
ТА ПУБЛІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ

МАТЕРІАЛИ
VII МІЖНАРОДНОГО ПРАВНИЧОГО ФОРУМУ

28 травня 2024 року
м. Чернівці

Папір офсетний. Формат 60x84/16.
Ум. друк. арк. 17,78. Вид. № 24-6. Зам. № 23. Тираж 100 прим.
Видавець та виготівник: ПВКФ «Технодрук»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №1841 від 10.06.2004 р.
58000, м. Чернівці, вул. І. Франка, 20, оф.18, тел. (0372) 55-05-85